

****لاوک (لاوژه):** این مقام در همه مناطق و مکانها به لهجه کرمانجی سروده می شود. همراه موسیقی بدون ریتم میباشد. محتوای شعرها، عشق، حماسی و ملی است.

****حیران:** در مناطق ههولیر، کویه و موکریان این نوع مقام سروده میشود. بیشتر در مورد عشق و مشکلات اجتماعی وابسته به عشق گفته میشود. شعرهای آن همچون بیت سروده میشود و به شیوه کرمانجی جنوب (سورانی) بیان میشود. شیوه این مقام همچون لاوک، همراه با موسیقی و بدون ریتم است.

****بیت:** همه مناطق موکریان را شامل میشود. محتوای بیتها بیشتر دارای مضامین حماسی، کوردی، عشقی است و بصورت لهجه کرمانجی جنوبی است. تحفه مظفریه که اسکارمان آن را جمع آوری کرده است بسیاری از آن ابیات را در بر دارد شیوه این مقامها مانند لاوک و حیران همراه موسیقی و بدون ریتم است.

****چه مهری (چه مهرانه):** در مناطق ایلام، کرمانشاه، لرستان، هنگام مرگ یکی از بزرگان خاندان بصورت شیون برگزار میشود. این شیوه و رسم بصورت پرچم کوتاه، دهول و سرنا، آوازخوان و بسیاری از کارهای دیگر به اجرا درمی آید. هم موسیقی وهم ریتم دارد و به گویش کوردی کلهری یا کرمانشاهی سروده میشود.

****سوز گرمیان:** در مناطق گرمسیر یعنی کرکوک، کفری، دوز و خورماتو، مندلی، جهله و لا، خانه قین، ذهاب و اطراف آن، این نوع مقامها رایج است. این آوازاها به شیوه اورامی و بعضی وقتها کلهری مانند لاوک و حیران و همراه موسیقی و بدون ریتم سروده میشود. برجسته ترین استاد سوز گرمیان زنده یاد استاد علی مردان است.

****لازم به ذکر است که مقام (سه فهری) و (قه تاری) اطراف موکریان هم در ردیف آن مقام و سوزهای کوردی تقسیم بندی میشوند که نشان هنر مخصوص کورد بر آن آشکار است. هر کسی که مقام (سه فهر) با صدای زنده یاد (محمد صالح دیلان) را میشنود فوراً منطقه سلیمانیه را در دید خود مجسم میکند و زمانیکه آواز زنده یاد (محمد ماملی) را میشنویم منطقه مکریان و زیباییهای آن را به یاد می آوریم. این هفت نوع آواز تنها مختص به کورد است و جز در قوم کورد، نمیتوان اثر آن را در هیچ جای دیگری یافت.**

